

ชื่อเรื่อง โครงการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร “การเรียนรู้ต่อเนื่องสำหรับผู้สูงวัย : ศาสตร์แห่งชีวิตเพื่อการสูงวัยอย่างมีคุณภาพ”

ชื่อผู้วิจัย โสรัจจ์ หงศ์ลดารมภ์

ปีที่ทำวิจัย พ.ศ. ๒๕๕๐

หน่วยงานเจ้าของเรื่อง ศูนย์จริยธรรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร “การเรียนรู้ต่อเนื่องสำหรับผู้สูงวัย : ศาสตร์แห่งชีวิตเพื่อการสูงวัยอย่างมีคุณภาพ” จัดทำโดยศูนย์จริยธรรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้สูงวัยเพื่อให้ได้มาซึ่งผู้สูงวัยที่มีคุณภาพชีวิตสูงขึ้น โดยมุ่งเน้นในมิติด้านจิตวิญญาณ อันหมายถึงคำสอนของศาสนาต่างๆ โดยไม่แบ่งแยกว่าเป็นศาสนาใด เพื่อรวบรวมองค์ความรู้และภูมิปัญญาจากผู้สูงอายุ และพัฒนาองค์ความรู้ที่ได้เพื่อถ่ายทอดและปรับใช้ให้เป็นประโยชน์สำหรับองค์กรที่เกี่ยวข้องหรือสังคมโดยรวม เพื่อสำรวจและรวบรวมความต้องการของผู้สูงอายุ ตลอดจนจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านการจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้ต่อเนื่องสำหรับผู้สูงอายุ โครงการนี้มีอายุหนึ่งปี เริ่มตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๔๙ จนถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

สาเหตุที่เกิดโครงการดังกล่าวก็มาจากตระหนักถึงความจริงว่า ในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า ประเทศไทยจะประสบกับภาวะการณ์ที่ไม่เคยมีมาก่อน ได้แก่การที่จำนวนผู้สูงวัยเพิ่มจำนวนขึ้น เป็นสัดส่วนที่มากขึ้นเมื่อเทียบกับประชากรในวัยอื่นๆ สภาพเช่นนี้ทำให้อัตราการพึ่งพิงสูงขึ้น ซึ่งอัตราพึ่งพิงนี้เป็นอัตราส่วนที่คนในวัยทำงานต้องทำงานเลี้ยงดูประชากรในวัยที่ยังทำงานไม่ได้ หรือทำงานไม่ได้แล้ว สถานการณ์เช่นนี้จะส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ดังนั้น หากไม่มีการพัฒนาคุณภาพและศักยภาพของผู้สูงวัย เพื่อให้ผู้สูงวัยส่วนใหญ่ไม่ต้องเป็นประชากรที่ต้องพึ่งพิงประชากรวัยทำงานอีกต่อไปหรือมองอีกอย่างก็คือ ทำให้ขอบเขตอายุของประชากรวัยทำงานสูงขึ้น ก็จะเป็นผลดีแก่ประเทศโดยรวม

โครงการนี้แบ่งออกเป็น ๔ โครงการย่อย ได้แก่ ๑) โครงการพัฒนาจิตวิทยาเด็กเล็กสำหรับผู้สูงวัยที่อยู่บ้านเลี้ยงหลาน ๒) โครงการพัฒนาศักยภาพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้สูงวัย ๓) โครงการพัฒนาศักยภาพด้านจิตวิญญาณ งานอดิเรกและอาชีพเสริม และ ๔) โครงการวิเคราะห์แนวโน้มอนาคตเพื่อเตรียมการรองรับสภาพสังคมที่ผู้สูงวัยมีสัดส่วนมากขึ้น

ผลการดำเนินงานเป็นดังนี้

๑. **โครงการพัฒนาจิตวิทยาเด็กเล็ก** ได้พัฒนาหลักสูตรจิตวิทยาเด็กสำหรับผู้สูงวัยที่ไม่จำเป็นต้องได้รับการศึกษาสูง กล่าวคือ หากอ่านและเขียนหนังสือได้ก็มีคุณสมบัติเพียงพอแล้ว ลักษณะของหลักสูตรเป็นการนำเสนอความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการของเด็ก ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาจนถึงวัยเข้าเรียนชั้นอนุบาลและต่อจากนั้น จุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้สูงวัยได้รับทราบเกี่ยวกับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ การเข้าสังคม และการรับรู้ตนเองของเด็ก เพื่อให้การเลี้ยงดูเด็กเป็นไปอย่างเป็นระบบ แต่อย่างไรก็ตามส่วนสำคัญที่หลีกเลี่ยงไม่ได้คือการให้ความสำคัญแก่ประสบการณ์การเลี้ยงดูบุตรหลานของผู้สูงวัย ซึ่งจะมี

การแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน และมีการบันทึกไว้เป็นความรู้สำหรับคนรุ่นต่อไป นอกจากนี้ ก็ยังเน้นเรื่องการพัฒนาคุณธรรม ความดีงามต่าง ๆ ที่ผู้สูงวัยจะถ่ายทอดให้แก่เด็กอีกด้วย

๒. **โครงการพัฒนาศักยภาพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ** ได้พัฒนาหลักสูตรขึ้นมาเพื่อให้ผู้สูงวัยที่ไม่เคยเรียนหรือไม่เคยจับต้องคอมพิวเตอร์มาก่อนเลยได้ใช้คอมพิวเตอร์เป็น สามารถใช้คอมพิวเตอร์สร้างเอกสาร และที่สำคัญคือใช้ในการติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต รวมทั้งสามารถเสนอข้อมูลข้อคิดเห็นของตนเองผ่านทางเว็บบอร์ด หรือเว็บบล็อกได้ หลักสูตรเริ่มตั้งแต่การเปิด-ปิดเครื่องคอมพิวเตอร์ หัดพิมพ์ดีด เปิด-ปิดโปรแกรม จนถึงการสร้างบล็อกในเว็บไซต์ยอดนิยมที่เปิดโอกาสให้สมาชิกได้ส่งบล็อกของตนขึ้นไปยังเว็บไซต์นั้น ๆ นอกจากนี้ โครงการยังได้มีการจัดประชุมเกี่ยวกับนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศ เน้นหนักที่การเชื่อมโยงระหว่างระบบคุณค่าและความต้องการเฉพาะของผู้สูงวัย เพื่อกระตุ้นให้มีการวิจัยและการออกแบบคอมพิวเตอร์ และโปรแกรมที่เหมาะสมแก่ผู้สูงวัย ซึ่งได้รวมไว้ในข้อเสนอเชิงนโยบายที่จะเสนอแก่รัฐบาลแล้ว

๓. **โครงการพัฒนาหลักสูตรด้านจิตวิญญาณ และการพัฒนางานอดิเรกและอาชีพเสริม** มีจุดประสงค์เพื่อแสวงหาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพด้านจิตวิญญาณ รวมทั้งงานอดิเรกและอาชีพเสริมให้แก่ผู้สูงอายุ การศึกษาภายใต้โครงการนี้ประกอบด้วย การสัมภาษณ์และการจัดประชุมเพื่อนำเสนอเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร ผลการดำเนินงานที่สำคัญของโครงการนี้ได้แก่ ความรู้ใหม่ที่ว่ามีจิตทางจิตวิญญาณมีผลโดยตรงต่อสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจของผู้สูงวัย ตลอดจนประชากรในวัยอื่น ๆ ทุกวัย คำว่า (จิตวิญญาณ) ที่ใช้ในที่นี่หมายถึง การตระหนักรู้ถึงความเป็นจริงที่ยิ่งใหญ่กว้างขวางกว่าที่ตนเองรับรู้อยู่ตามปกติ แต่มีอยู่จริงในฐานะที่เป็นสิ่งที่ให้ความหมายและคุณค่าแก่การดำรงชีวิตอยู่ของคนแต่ละคนในปัจจุบันเริ่มมีงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์หลายชิ้นที่ให้ผลออกมาว่า การทำบุญทำทาน เอื้อเพื่อเจือจานให้แก่ผู้อื่น การทำงานอาสาสมัครเพื่อสังคม การทำสมาธิสวดมนต์ภาวนา มีผลดีต่อสุขภาพไม่แพ้การไม่สูบบุหรี่ การไม่ดื่มเหล้า และอื่นๆ ในทำนองเดียวกัน ดังนั้น จึงเป็นที่ประจักษ์ว่า จิตทางจิตวิญญาณมีผลทางกายภาพ และหากมีการพัฒนาศักยภาพและให้ความสำคัญในด้านนี้ ก็จะเป็นผลดีต่อการพัฒนาศักยภาพผู้สูงวัยตามวัตถุประสงค์หลักของโครงการเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ ก็ยังศึกษาและเสนอแนวทางในการพัฒนางานอดิเรกและอาชีพเสริมตามความต้องการและสภาพเฉพาะของแต่ละท้องถิ่นอีกด้วย

๔. **โครงการ “วิเคราะห์แนวโน้มสังคมในอนาคต หลัง พ.ศ.๒๕๗๐ ผู้สูงวัยจะถูกทิ้งจริงหรือ?”** มีวัตถุประสงค์เพื่อคาดการณ์สภาพสังคมไทยในปี พ.ศ.๒๕๗๐ หรืออีกยี่สิบปีข้างหน้า โดยเสนอภาพรวมว่า หากไม่มีการดำเนินการทางนโยบายระดับชาติและท้องถิ่นอย่างจริงจัง จะเกิดปัญหาหลายประการ อันเนื่องมาจากการที่ผู้สูงวัยมีจำนวนสัดส่วนเพิ่มมากขึ้น การศึกษาประกอบการออกแบบสอบถามให้แก่ผู้สูงวัยทั่วประเทศ จำนวนกว่า ๖๐๐ คน ผลที่ได้ปรากฏว่า ผู้สูงวัยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า สภาพการณ์ของสังคมไทยจะแย่ลงกว่าเดิม ซึ่งสะท้อนความไม่มั่นใจในสภาพความเป็นอยู่ตนเอง และเป็นภาพสะท้อนที่ภาครัฐควรพิจารณา นอกจากนี้ ผู้สูงวัยส่วนใหญ่ยังต้องการอยู่กับลูกหลาน และต้องการให้ภาครัฐดูแลพวกเขาให้มากขึ้นในด้านต่าง ๆ เช่น จัดให้มีการนันทนาการ และการช่วยเหลือในด้านสังคมสงเคราะห์ให้แก่ผู้สูงวัยบางกลุ่มที่ช่วยเหลือตนเองได้น้อยกว่ากลุ่มอื่น

กล่าวโดยสรุป โครงการ “การเรียนรู้ต่อเนื่องสำหรับผู้สูงวัย : ศาสตร์แห่งชีวิตเพื่อการสูงวัยอย่างมีคุณภาพ” ได้ทำงานดังต่อไปนี้

๑. โครงการได้จัดการประชุมหลายครั้งด้วยกัน ทั้งที่โครงการโดยรวมเป็นผู้จัดและที่โครงการย่อยต่างๆ ได้จัดขึ้น การประชุมที่โครงการโดยรวมเป็นผู้จัดมีดังนี้

๑.๑ โครงการได้มีส่วนร่วมในการจัดการประชุมวิชาการนานาชาติ The Eighth Asian Bioethics Conference กับสมาคมชีวจริยศาสตร์แห่งเอเชีย ที่โรงแรมเซ็นจูรี่พาร์ค กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๑๙-๒๓ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๐ ที่ผ่านมา โดยได้จัด panel เกี่ยวกับประเด็นทางจริยธรรมของ Human Aging มีผู้นำเสนอบทความ ๔ คน ได้แก่ Dr. Oleg Artimenko จากเบลารุส Dr. Cordelia Thomas จากนิวซีแลนด์ Dr. Steven Horrobin จากสก๊อตแลนด์ และ รศ.ดร.โสรัจจ์ ผลการจัด panel เป็นไปด้วยดี และบทความที่นำเสนอนี้ก็มีส่วนสำคัญในการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่มีคุณภาพเป็นอย่างมาก

๑.๒ โครงการได้จัดการประชุมกลุ่มย่อยแบบเจาะลึก (focus group) ใน ๔ ภาคของประเทศ เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากตัวแทนชมรมผู้สูงอายุในพื้นที่ ตัวแทนของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ที่ทำงานด้านผู้สูงอายุ ตลอดจนผู้สูงอายุที่มีบทบาทสูงในท้องถิ่น เพื่อรับทราบความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบาย รวมทั้งรับเอาปัญหาต่าง ๆ ในท้องถิ่นสะท้อนออกมาให้แก่รัฐบาลและประมวลเป็นข้อเสนอแนะ การประชุมทั้ง ๔ ครั้ง มีดังนี้

๑.๒.๑ การประชุมกลุ่มย่อยที่จังหวัดพัทลุง วันที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๐ ที่ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีผู้เข้าร่วมประมาณ ๕๐ คน

๑.๒.๒ การประชุมกลุ่มย่อยที่จังหวัดขอนแก่น วันที่ ๑๘ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๐ ที่คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีผู้เข้าร่วมประมาณ ๔๐ คน

๑.๒.๓ การประชุมกลุ่มย่อยที่จังหวัดเชียงราย วันที่ ๒๙ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๐ มีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ ๔๐ คน

๑.๒.๔ การประชุมกลุ่มย่อยที่จังหวัดชลบุรี วันที่ ๒๗ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๕๐ มีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ ๓๕ คน

๑.๒.๕ การประชุมกลุ่มย่อยที่กรุงเทพมหานคร วันที่ ๒๗ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๐ มีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ ๓๐ คน

๒. โครงการย่อย “การพัฒนาหลักสูตรจิตวิทยาเด็กเล็กให้แก่ผู้เกษียณที่ชอบอยู่บ้าน” ได้ค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรจิตวิทยาที่เหมาะสมแก่ผู้สูงวัย ทั้งนี้ เพื่อให้ได้หลักสูตรที่เหมาะสมแก่ผู้สูงวัยในการเลี้ยงดูบุตรหลาน ขณะนี้ได้ทำโครงร่างหลักสูตรเสร็จสมบูรณ์แล้ว

๓. โครงการย่อย “การพัฒนาความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ” ก็ได้จัดลำดับเนื้อหาของหลักสูตรเพื่อให้ผู้สูงวัยได้ใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ ยังได้ค้นคว้าประเด็นเกี่ยวกับการแพร่กระจายของเทคโนโลยี รวมไปถึงปัญหาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีอย่างคุ้มค่ามากที่สุด ไม่ใช่เพียงแค่ให้ผู้

สูงวัยหรือประชากรส่วนอื่น ๆ ของสังคมได้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เป็นเท่า นั้น แต่ยังให้ผู้ใช้ได้ใช้คอมพิวเตอร์ เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุด และให้คอมพิวเตอร์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต ปกติของผู้สูงวัยอีกด้วย โครงการย่อยได้จัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อนำเสนอแนวคิดและรวบรวมข้อเสนอแนะ จากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งในและต่างประเทศ ดังต่อไปนี้

๓.๑ การประชุม Empowering Technologies : Towards a Post-Thaksin Vision for Digital Thailand : A Joint Invitational Colloquium for a Vision of a Post-Thaksin Digital Thailand วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๐ ห้อง ๗๐๘ อาคารบรมราชกุมารี คณะอักษรศาสตร์ เนื้อหาเป็นการนำเสนอ แนวคิดเกี่ยวกับแก้ปัญหาเชิงนโยบายที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะปัญหา digital divide หรือ ความเหลื่อมล้ำไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ และปัญหาเกี่ยวกับกลุ่มอายุที่ไม่ได้รับโอกาส ในการเข้าถึงเท่าที่ควร ซึ่งก็ได้แก่ผู้สูงวัยเป็นหลัก การประชุมนี้ได้รับความร่วมมือจาก Prof. Craig Smith มหาวิทยาลัยวอชิงตัน สหรัฐอเมริกา

๓.๒ การประชุม Happiness, Public Policy and Technology ห้อง GM Hall อาคารศศนิเวศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๕๐ เนื้อหาเป็นการคิดต่อเนื่องจากการประชุมใน หัวข้อ ๓.๑ และ เพิ่มเติมมิติเกี่ยวกับการออกแบบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศที่ได้ผลในประเทศ ภายใต้ ปรชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อแก้ปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตที่ไม่ถูกกับหลัก จริยธรรม และการออกแบบเทคโนโลยีที่เหมาะสมแก่ผู้คนในวัยต่าง ๆ โดยเฉพาะผู้สูงวัย การประชุมครั้งนี้ เป็นการประชุมนานาชาติ มีผู้นำเสนอบทความจากประเทศสหรัฐอเมริกา อินเดีย สิงคโปร์ และไทย รายละเอียดเกี่ยวกับการประชุมครั้งนี้มีประโยชน์มากในการประมวลเป็นข้อเสนอแนะแก่รัฐบาล และองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนารูปแบบการเข้าถึงและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีคุณภาพให้แก่ผู้สูงวัย ต่อไป

๔. โครงการย่อย “การพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนางานอดิเรกและอาชีพเสริมแก่ผู้ใกล้เกษียณ” ก็ได้ รวบรวมข้อมูล และได้จัดกิจกรรมโดยร่วมมือกับมูลนิธิพันดารามอย่างต่อเนื่อง การประชุมวิชาการที่ได้จัด ขึ้นมีดังต่อไปนี้

๔.๑ การประชุมวิชาการนานาชาติ เรื่อง Body and Mind : Science and Spirituality Perspectives (<http://www.thousand-stars.org/TSBSG/bodymind.html>) (ซึ่งได้จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๖-๘ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๔๙ ห้อง ๑๐๕ อาคารมหาจุฬาลงกรณ์ เนื้อหาเป็นการรวบรวมงานวิจัยและ แลกเปลี่ยนทรรศนะในหมู่นักวิชาการเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ ของร่างกายและจิตใจ โครงการได้ เรียนเชิญนักวิชาการที่มีชื่อเสียงทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ มาร่วมเสนอผลงานวิจัย ผลที่ได้หลักๆ ได้แก่ ความตระหนักรู้ถึงมิติของจิตวิญญาณที่มีต่อการดูแลสุขภาพ และบทบาทของกิจกรรมทางจิตวิญญาณ เช่น การทำสมาธิหรือการสวดมนต์

๔.๒ การประชุมวิชาการ “วิถีแห่งพระอมิตาพุทธเจ้าและมรณสติแบบทิเบต” วันที่ ๒๗-๒๘ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๐ ห้อง ๑๐๕ อาคารมหาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เนื้อหาเป็นการนำเสนอหนทางการ

เตรียมตัวตายอย่างมีสติและรู้เท่ากันโดยให้มีสติรับรู้ถึงภาวะที่ตนเองจะต้องตายเข้าสักวันหนึ่งอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ไม่ตื่นตกใจเมื่อเวลามมาถึง ซึ่งเป็นทักษะที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สูงวัยเป็นอย่างดี

๔.๓ การประชุมวิชาการ “การแพทย์ที่เบตกับการมีสุขภาพดี” เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ห้อง ๑๐๕ อาคารมหาจุฬาลงกรณ์ โดยมี Dr.Lobsang Rabgay และ Dr. Kickey Nyerongsha เป็นวิทยากร การประชุมผ่านไปด้วยดี มีผู้ฟังประมาณ ๖๐ คน ซึ่งส่วนใหญ่ให้ความสนใจในประเด็นต่างๆ ที่นำเสนอในการประชุมเป็นอย่างมาก สิ่งที่น่าสนใจในการประชุมอบรมนี้ได้แก่ การใช้วิธีการฝึกสติแบบอาณานิปาตติ เพื่อขจัดโรคเครียดและซึมเศร้า ซึ่งความรู้ที่ได้จากการอบรมนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้สูงวัยเป็นอย่างมากรายละเอียดเกี่ยวกับการอบรมครั้งนี้ดูได้ที่ทางอินเทอร์เน็ตที่ <http://cest-Thailand.blogspot.com/๒๐๐๗/๐๒/blog-post.html>

๔.๔ การประชุมวิชาการเรื่อง “การแพทย์ที่เบต การบำบัดโรคมะเร็งและความเป็นมนุษย์” ที่ห้อง ๑๐๕ อาคารมหาจุฬาลงกรณ์ เช่นเดียวกัน โดยได้รับเกียรติจาก Dr. Tsedor Nyerongsha จากสถาบันการแพทย์กรุงลาซา เขตปกครองตนเองทิเบต สาธารณรัฐประชาชนจีน และ อ.นพ.นพดล โสภารัตนาไพศาล ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล มาเป็นวิทยากร การประชุมนี้จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๕๐

๔.๕ ต่อจากนี้ก็จะจัดการประชุมใหญ่อีกครั้งหนึ่ง ได้แก่การประชุมวิชาการ “ความสุขในสังคมสมัยใหม่ : จิตวิญญาณ สังคม และวิทยาศาสตร์” ที่ห้อง ๑๐๕ อาคารมหาจุฬาลงกรณ์ เช่นเดียวกัน ในวันที่ ๑๘-๑๙ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๐ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิเคราะห์ความสุขในด้านต่างๆ ทั้งด้านวิทยาศาสตร์ สังคม และจิตวิญญาณ และได้เรียนเชิญวิทยากรที่มีชื่อเสียงในประเทศหลายท่านมาร่วมประชุมที่นำสังเกตผู้มาร่วมประชุมประมาณครึ่งหนึ่ง (จากจำนวนประมาณ ๑๒๐ คน) มีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป แสดงให้เห็นว่าผู้สนใจในหัวข้อที่โยงกับความสุขเป็นผู้สูงวัย ผลที่ได้จากการประชุมทั้งหมดนี้จะนำมาประมวลในข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อไป

๕. โครงการ “วิเคราะห์แนวโน้มสังคมในอนาคต “เรื่องหลัง พ.ศ.๒๕๗๐ ผู้สูงวัยจะถูกทิ้งจริงหรือ?” ” ได้จัดทำแบบสอบถามกว่า ๙๐๐ ชุด แจกจ่ายไปยังภาคต่าง ๆ จนครบทั่วทั้งประเทศ จัดประสงค์เพื่อสำรวจในส่วนงานศึกษาวิจัยโครงการย่อยดังกล่าวนี้ ที่ผ่านมาได้ดำเนินงานไปโดยลำดับ ดังนี้

๕.๑ หลังจากรับมอบหมายงานแล้ว ได้รวบรวมข้อมูลสถิติประชากรในด้านต่าง ๆ จากเว็บไซต์ของหน่วยงานกรมการปกครอง สำนักงานสถิติแห่งชาติ วิทยากรประชากรศาสตร์ และแหล่งอื่น ๆ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์

๕.๒ ระหว่างเดือนธันวาคม ๒๕๔๙ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๕๐ ได้จัดทำแบบสอบถามและลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยแยกกลุ่มตัวอย่างตามถิ่นที่อยู่ เพศ ช่วงอายุ อาชีพ รายได้ และสถานภาพทางครอบครัว เพื่อรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่จริงตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ก่อนจะนำมาวิเคราะห์ในลำดับต่อไป

๕.๓ จัดการประชุมระหว่างคณะผู้วิจัยกับผู้ร่วมวิจัย เป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ ที่ศูนย์จริยธรรม วิทยาศาสตร์ฯ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และที่สำนักงานกฎหมายเนติวิริยะบัณฑิต ถนนประชาชื่น เพื่อประสานงานกันระหว่างโครงการย่อยทั้ง ๔ โครงการ และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน

๕.๔ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้สำรวจมา และได้นำเสนอการวิเคราะห์ดังกล่าวในรายงานฉบับสมบูรณ์ฉบับนี้
